

Annelerin Kapsayıcı İşlev Düzeyi ile Çocukların Oyun Oynama Eğilimi ve Saldırganlık Yönelimi Arasındaki İlişki*

Gökhan KAYILI¹, Hilal ÖZTÜRK²

Özet

Bu araştırma 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlev düzeylerinin, çocukların saldırgan davranışlara yönelimine ve oyun eğilimlerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ilkökul bünyesindeki anasınıflarında, ortaokul bünyesindeki anasınıflarında ve bağımsız anaokullarında öğrenim gören 184 çocuk ve anneleri oluşturmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubuna alınan annelerin kapsayıcı işlev düzeylerini ölçmek amacıyla Zabcı vd. (2018), tarafından geliştirilen Ebeveyn Çocuk Kapsayıcı İşlev Ölçeği, çocukların saldırganlık yönelimini ölçmek için Kaynak vd. (2016), tarafından geliştirilen Saldırganlığa Yönelim Ölçeği ve çocukların oyun oynama eğilimini ölçmek amacıyla Barnett (1990) tarafından geliştirilen, Keleş ve Yurt (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan Çocuklar İçin Oynama Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada toplanan veriler, SPSS 26 sosyal bilimler için veri analizi paket programıyla analiz edilmiştir. Pearson Korelasyon Analizi sonuçlarına göre çocukların annelerinin kapsayıcı işlev düzeyleri ile oyun oynama eğilimleri arasında bir ilişki bulunamamıştır. Ancak çocukların annelerinin kapsayıcı işlev düzeyleri ile çocukların saldırganlık dürtüleri arasında negatif yönlü yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca annelerin eğitim durumlarının kapsayıcı işlevlerini anlamlı düzeyde etkilediği, çocukların saldırganlık yönelimine ait puanların annelerin kapsayıcı işlevlerine ait puanları anlamlı oranda yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Makale Bilgileri

Araştırma
Makalesi

Gönderim Tarihi
09/03/2023
Kabul Tarihi
25/12/2023
Yayın Tarihi
15/05/2024

Anahtar Kelimeler

Kapsayıcı işlev,
Oyun eğilimi,
Saldırganlık
yönelimi

* Bu çalışma birinci yazarın danışmanlığında yürütülen ve makale ile aynı başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, gokhankayili@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7959-4128

² Uzm., Milli Eğitim Bakanlığı, ozturk.hlall@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0881-0107

Atıf:

Kayılı, G. ve Öztürk, H. (2024). Annelerin kapsayıcı işlev düzeyi ile çocukların oyun oynama eğilimi ve saldırganlık yönelimi arasındaki ilişki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [PAUEFD]*, 61, 39-59. <https://doi.org/10.9779/1262851>

Giriş

Erken çocukluk dönemi insan gelişiminin bilinen en kritik evresidir. Bireyin yaşamının şekillendiği, kişilik ve karakter farklılıklarının ortaya çıktığı ve ileriki yaşantısını etkileyen bir dönem olarak tanımlanmaktadır (Tunçeli ve Zembat, 2017). Birçok gelişim kuramcısına göre (Bandura, 1971; Bowlby, 1982; Bronfenbrenner, 1989; Erikson, 1950; Freud, 1905) kişilik, karakter ve mizaç temelleri bu dönemde atılmaktadır (Kapısız ve Karaca, 2018). Bu dönemde gelişiminin her aşamasında çocuğa iyi hayat koşulları sunabilmek, korumak, yetiştirmek, ihtiyaçlarını karşılamak, gelişimi için imkânlar sunmak ailesinin, yakın çevresinin ve toplumun temel görevidir (Öztürk, 2008).

Freud (1905), bebeğin hissettiği ilk sevginin meme ile oluştuğunu ve memenin bebeğin içsel dürtülerinin doyuma ulaşabilmek için yöneldiği bir nesne olduğundan bahseder. Freud (1914) daha sonraları annenin bebeği sevip öpmesinin, koklamasının, sallamasının oral sevgiden öte olduğundan bahsederek erken çocukluk döneminde bebeğe bakım veren kişinin önemini vurgulamıştır. Bowlby (1982), anne ve çocuk ilişkisinde bağlanma stilleri üzerinde çalışmış ve ikisi arasında oluşan bağlanma biçiminin gelecekte karşılaşacağı diğer insanlarla kurduğu ilişkileri şekillendirdiği sonucuna varmıştır. Doğumdan itibaren ilk iki yılda annenin bebeğine yerinde ve yeterince bakım vermesi güvenli bağlanmanın oluşmasına ve sonraki dönemlerde de sağlıklı bir anne-çocuk ilişkisinin temellerinin atılmasına fırsat verecektir (Kapısız ve Karaca, 2018).

Sağlıklı anne ve çocuk ilişkisini Bion (2015), Annenin Kapsayıcı İşlevi kuramında ele almıştır. Bion (2015), çocukların dış çevrelerinde karşılaşmış maruz kaldıkları ve üstesinden gelemeyecekleri uyarılara beta (β) öğeler adını vermiştir. Bebeğin baş edemediği bu öğeleri anne yorumlayarak alfa (α) öğelere dönüştürür. Dönüştürdüğü bu duyum ve hisleri bebeğine geri verir. Bu durumda anne, kapsayan bebek ise kapsanan olur ve bu işlev de annenin kapsayıcı işlevi olarak adlandırılır. Bebeğin baş edemediği beta öğelerinin alfa öğelerine dönüşmeye başlamasıyla beraber bebekte zihin işlemeye başlar, yaratıcı düşünceler geliştirir, böylece bilinç, bilinçdışı oluşumu gerçekleştirir. Düşüncelerin yavaş yavaş bilinçten sıyrılıp bilinçdışına getirilmesi konusunda alfa işlevi önemli bir role sahiptir. Beta unsurlarının bilinçdışına itilememesi ve fazla olması durumunda düşünce bozuklukları oluşur, kazanılan bilinç ve bilinçdışı ayrımı kaybolmaya başlar (Parman, 2003). Bion (2015), alfanın işlevini yürümeyi yeni öğrenen bir çocuk üzerinden açıklamıştır. Bir çocuğun yürüme davranışını gerçekleştirebilmesinde alfa işlevi rol almaktadır. Yürümek bilinçdışına ulaşabildiği anda çocuk bu deneyimi farkında olmadan gerçekleştirmiş olur. Annenin kapsayıcı işlev düzeyi yükseldiği sürece çocuğun tüm alanlardaki gelişimi o derecede

desteklenmiş olur (Padar, 2011). Bu doğrultuda annenin kapsayıcı işlevi, çocuğun duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarına duyarlı ve tutarlı bir şekilde yanıt verme becerisini ifade etmektedir.

İnsanlarla olumlu ilişkiler kurabilme ve uyum sağlayabilmede zorluk çeken bireylerin çocukluk dönemlerine bakıldığında annesiyle ilişkisinde negatif deneyimler yaşadığı görülmüştür (Bowlby, 1982; Oktay, 2007; Polman, Orobio de Castro ve diğerleri, 2007; Webster-Stratton ve Reid, 2004). Bu açıklamalar dikkate alındığında, çocuğa doğumdan itibaren birinci dereceden bakım veren kişinin sahip olduğu psikolojik ve duygusal açıdan sıkıntıları varsa, bilişsel ve duygusal yönden bu sıkıntılar çocuğu da etkileyecektir (Brook vd., 2012). Turner ve Sanders'e (2006) göre; anne ve babanın ya da ilk derecede bakım veren kişilerin bu konuda bilgilendirilip eğitilmesi bu olumsuz etkilerin önlenmesinde büyük rol oynamaktadır.

Erken çocukluk dönemindeki çocukların ebeveynlerinin tutumlarının çocukların problem davranışlarıyla ilişkisini inceleyen çok sayıda araştırma yapılmıştır (Brook vd., 2012; Parsak ve Kuzucu, 2020; Turner ve Sanders, 2006). Örneğin, ebeveynlerinin fiziksel olarak ceza uyguladığı çocukların ruhsal gelişimleri olumsuz etkilenmekte, çocuklarda saldırgan ve sosyal olmayan davranışların görülmesine neden olmaktadır. Çocuklarda saldırgan davranışları arttıran diğer tutumlar da reddedicilik ve ihmalkârlıktır. Otoriter tutum sergileyen ebeveynlerin çocuklarında fiziksel ve sözel saldırganlık, tırnak yeme ve içe dönüklük problemleri görülmektedir (Parsak ve Kuzucu, 2020).

Çocuğun 0-2 yaş aralığı bebeklik dönemi olarak tanımlanmıştır ve çocuğun, zihinsel, fiziksel, ruhsal ve duygusal yönden en hızlı gelişime uğradığı dönemdir (Trawick-Smith, 2013). Bu nedenle bu dönemde çocuğun sadece fiziksel gereksinimlerine odaklanması yeterli olmayacaktır. Henüz motor becerilerinin yeteri kadar gelişmemiş olması nedeniyle, kendisine birinci derecede bakım veren kişiye bağımlı olduğu görülür. Bu süreçte bu kişiyle kurduğu ilişki, çocuğun zihinsel, duygusal ve psikolojik gelişimi için fazlasıyla önemlidir. Bebeğin fiziksel ve biyolojik yetersizliği göz önüne alındığında, ona birinci derecede bakım veren kişiyle arasında bir bağın oluşması da kaçınılmaz bir sondur (Tüzün ve Sayar, 2006).

Bağlanma, bebeklerin anne, baba veya bakım veren kişilerle kurduğu yardım edici aynı zamanda da anne bebek arasında pozitif bir iletişimin olduğunu ifade etmek için kullanılan bir kavramdır. Yeni doğanın bağlanma döneminde sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilmek için başvuracağı ilk kişi kendisine bakım veren kişi olacaktır ve bu kişi genelde annesidir. Anne, çocuğun bağlanma duygusunu tatmin ettiği bir öteki olarak da adlandırılabilir. İlk yıllarda anne ile bebek arasında kurulan bu bağ, kişiliğinin önemli bir kısmının oluşumunda rol sahibi olmakta ve kazanılan bu özellikler hayat boyunca değişime karşı

direnmektedir (Carver ve Scheier, 1998). Bu konuda, Taşkın (1997), sağlıklı annelerin sağlıklı çocuklar yetiştireceğini ve ileride bu çocukların oluşturacağı toplumun da sağlıklı olacağını söyleyerek anne faktörüne dikkat çekmiştir.

Annelerin kapsayıcı işlevleri, çocuğunun güvenli bir şekilde bağlanmasını desteklemektedir (Serbin ve Karp, 2003; Van Ijzendoorn, 1992). Güvenli bağlanma gösteren çocukların ise genellikle daha az saldırgan davranış göstermesi beklenmektedir. Ayrıca kapsayıcı bir annenin varlığı çocuğun duygusal düzenleme yapabilmesini kolaylaştırabilmektedir. Duygusal olarak dengeli çocukların ise saldırganlık eğilimlerini daha iyi kontrol edebilecekleri düşünülebilir. Bu bağlamda annelerin kapsayıcı işlevlerinin çocuğun saldırganlık düzeyini olumlu yönde etkilediği kabul edilebilir. Ayrıca annelerin kapsayıcı işlevleri çocukların kendilerini güvende hissetmelerine yardımcı olabilir. Bu durum çocukların çevrelerini daha rahat keşfetme ve oyun oynama konusunda daha rahat hissetmelerini sağlayabilir. Bu noktada bu araştırma bu varsayımlara bir kanıt olması amacıyla önem arz etmektedir. Araştırmada 48-72 aylık çocukların oyun eğilimi ve saldırganlık seviyeleri ile ebeveyn kapsayıcılık işlevi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Alan yazında anne ve baba tutumlarını inceleyen birçok araştırma yer alırken; annenin kapsayıcılık işlevi konusundaki araştırmaların azlığı bu çalışmanın yapılmasını değerli kılmış ve alan yazına katkı sağlayacağını düşündürmüştür.

Bu araştırma; 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlev düzeyi ile çocukların oyun oynama eğilimi ve saldırganlık yönelimi arasındaki ilişkiyi incelenmek amacıyla yapılmıştır. Amaca ulaşabilmek için belirlenen araştırma soruları şunlardır:

1. 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlev düzeyleri ile çocuklarının oyun oynama eğilimleri arasında ilişki var mıdır?
2. 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlev düzeyleri ile çocuklarının saldırganlığa yönelimi arasında ilişki var mıdır?
3. 48-72 aylık çocukların oyun oynama eğilimlerine ait puanlar annelerinin kapsayıcı işlev düzeylerine ait puanları yordamakta mıdır?
4. 48-72 aylık çocukların saldırganlık yönelimine ait puanlar annelerinin kapsayıcı işlev düzeylerine ait puanları yordamakta mıdır?
5. 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlev puanları öğrenim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
6. 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlev puanları çalışma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
7. 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlevleri ile yaşları arasında anlamlı düzeyde ilişki var mıdır?

8. 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlevlerine ait puanları ile annelerin çocuk sayısı arasında anlamlı ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünü, araştırmanın modeli, kullanılan veri toplama araçları, çalışma grubu ve araştırma verilerinin analiz süreçlerine ait bilgiler oluşturmaktadır. Bu araştırma, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulunun 05.01.2023 tarih ve 01/15 sayılı kararına dayalı izinle yürütülmüştür.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlevleri ile çocuklarının oyun oynama eğilimleri ve saldırganlık yönelimleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Tarama modelinde dizayn edilmiş araştırmalar, öncesinde veya şimdi var olan bir durumu, olduğu gibi ortaya koymayı amaçlayan araştırmalardır (Karasar, 2002).

Çalışma Grubu

Yapılan araştırmanın çalışma grubunu, Gaziantep ilinde ikamet eden 48-72 aylık 184 çocuk ve bu çocukların anneleri oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem büyüklüğünün seçilmesinde Krejcie ve Morgan'ın (1970) belirlemiş oldukları örneklem büyüklüğü tablosundan yararlanılmıştır. Çalışma grubu çok aşamalı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Bu yöntem, örneklem belirleme sürecinin iki veya daha çok aşamada tamamlandığı yöntem olarak bilinmektedir. İlk aşamada örneklem seçildikten sonra grup temelinde yapılan küme örnekleme yönteminden yararlanılarak Gaziantep ilinde bulunan bağımsız anaokulları, ilkokul ve ortaokul bünyesindeki anasınıfları seçilmiştir. İkinci aşamada ise amaçlı örnekleme kullanılarak okullardaki 48-72 aylık çocuklar ve aileleri seçilerek, gönüllü olanlar araştırmaya dahil edilmiştir.

Kabul aralığının dışında yer alan yanıtları ayıklamak için yapılan uç değer analizinde 25 çocuk ve anneye ait veriler analiz dışı bırakılmıştır. Geriye kalan 149 anne ve çocuğuna ait veriler ile analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan ve okul öncesi eğitim hizmetinden yararlanan 48-72 aylık çocukların %49'u kız, %51'i erkektir. Çocukların %21.5'ü dört, %74.5'i beş, %4'ü altı yaşındadır. Araştırmaya katılan annelerin %31.5'i ilkokul, %21.5'i ortaokul, %26.2'si lise, %20.8'i ise lisans ve lisansüstü eğitim mezunudur. Annelerin %92.6'sının evlilikleri devam ederken, %7.4'ü boşanmıştır. Son olarak çocukların eğitim aldıkları okul öncesi kademesindeki okul türlerine bakıldığında %28.9'u bağımsız anaokulu, %28.9'u ilkokul bünyesindeki anasınıfı, %42.3'ü de ortaokul bünyesinde anasınıfıdır.

Veri Toplama Araçları

Yapılan araştırmada 48-72 aylık çocukların oyun eğilimleri ve saldırganlık yönelimleri ile annelerin kapsayıcı işlevlerini ortaya koymak amacıyla üç farklı ölçekle birlikte katılımcıların demografik bilgilerini öğrenmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formu kullanılmıştır.

Ebeveyn Çocuk Kapsayıcı İşlevler Ölçeği (KİO)

Zabcı vd. (2018), tarafından geliştirilen, 48 maddeden oluşan, beş alt boyutlu ve beşli likert yapıda olan Ebeveyn Çocuk Kapsayıcı İşlevler Ölçeği ebeveynlerin çocuklarını yetiştirirken sahip oldukları tutumları ölçmeyi amaçlar. Ölçek maddeleri Hiçbir zaman 1, Nadiren 2, Ara sıra 3, Sık sık 4, Her zaman 5 şeklinde puanlanır. Ölçek maddelerine verilen yanıtlar toplanır ve elde edilen toplam puan kapsayıcı işlev toplam puanını verir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 36, en yüksek puan ise 180'dir. Ölçeğin alt boyutları eş ile ilişki, endişe ve ayrılığa hassasiyet, doyum odaklılık, kapsanamayan ilişki, katı-kuralcılık olarak isimlendirilmiştir. Alt boyutlardan alınan yüksek puan kapsayıcı işlevin düşüklüğüne işaret ederken; eş ile ilişki alt boyutundan alınan yüksek puanlar olumlu ilişkileri göstermektedir. Eş ile ilişki alt boyutuna ait yanıtlar ters kodlanarak hesaplanmaktadır. Ölçeğin geliştirilme sürecinde yapılan açımlayıcı faktör analizinde madde korelasyonları endişe ve ayrılığa hassasiyet alt boyutu için .66 ile .44 arasında, eş ile ilişki alt boyutunda .76 ile .34 arasında, doyum odaklılık alt boyutunda .60 ile .42 arasında, kapsanamayan ilişki alt boyutunda .68 ile .40 arasında, katı kuralcı ilişki alt boyutunda .53 ile .34 arasında değişmektedir. Tüm alt boyutlarda madde korelasyonları .30'un üzerinde bir değer aldığı için alt boyutlar bağlamında ölçeğin geçerli bir ölçek olduğu söylenebilir. Ölçek geliştirme sürecinde yapılan güvenilirlik analizinde cronbach alfa katsayısı .81 olarak bulunmuştur. Bu araştırma için yapılan güvenilirlik analizinde de cronbach alfa katsayısı .74 olarak hesaplanmıştır. Her iki sonuçta da ölçme sonuçlarının güvenilir olduğu ifade edilebilir.

Çocuklar İçin Oyun Oynama Eğilimi Ölçeği

Barnett (1990) tarafından geliştirilen, Türkçeye uyarlaması Keleş ve Yurt (2017) tarafından yapılan Çocuklar İçin Oyun Oynama Eğilimi Ölçeği'nin madde sayısı 23 olup beşli likert yapıda, beş alt faktörlü bir ölçektir. Bu beş alt faktör bilişsel kendiliğindenlik, fiziksel kendiliğindenlik, zevkin dışavurumu, sosyal kendiliğindenlik ve mizah anlayışı olarak isimlendirilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği iç tutarlılığı ifade eden cronbach alfa katsayısı ile hesaplanmıştır. Sonuçlara bakıldığında fiziksel kendiliğindenlik alt boyutunun .88, sosyal kendiliğindenlik alt boyutunun .88, bilişsel kendiliğindenlik alt boyutunun .80 zevkin dışavurumu alt boyutunun .93 ve mizah anlayışı alt boyutunun .87

olduğu ortaya konmuştur. Bu araştırma için hesaplanan güvenilirlik puanı, cronbach alfa katsayısı ölçeğın tamamı için .94 çıkmıştır. Bu sonuç ölçme sonuçlarının güvenilir olduğunu gösterir. Ölçeğe verilen yanıtlar hiç bu çocuk gibi değil (1), nadiren bu çocuk gibi (2), kısmen bu çocuk gibi (3), çoğunlukla bu çocuk gibi (4), tamamen bu çocuk gibi (5) şeklinde puanlanır. Ölçekten en düşük 23 puan, en yüksek 115 puan alınabilir.

48-72 Aylık Çocuklara Yönelik Saldırganlık Yönelim Ölçeği

Bu araştırmada 48-72 aylık çocukların saldırganlık yönelimlerini ölçmek amacıyla Kaynak vd. (2016), tarafından geliştirilmiş 48-72 Aylık Çocuklara Yönelik Saldırganlık Yönelim Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğın 27 maddesi ve dört alt boyutu bulunmakla birlikte yedili likert yapısıdır. Hiçbir zaman yapmaz yanıtı bir puan, ara sıra yapar yanıtı dört puan, her zaman yapar yanıtı yedi puana karşılık gelmekle birlikte ebeveynler yedi farklı puanda yanıtları verebilirler. Ölçekten en düşük 27 puan alınırken, en yüksek 189 puan alınabilmektedir. Ölçeğın alt boyutları Başkalarına Yönelik Fiziksel Saldırganlık, Başkalarına Yönelik İlişkisel Saldırganlık, Kendine Yönelik Saldırganlık ve Eşyalara/nesnelere Yönelik Saldırganlık olarak isimlendirilmektedir. Ölçeğın geliştirilme sürecinde yapılan açımlayıcı faktör analizinde madde korelasyonlarının tamamının .30'un üstünde yer aldığı görülmüştür. Bu sonuçlar ölçeğın geçerliliğının yeterli düzeyde olduğunu gösterir. Ölçeğın geliştirilme aşamasında yapılan güvenilirlik analizi sonuçlarına bakıldığında cronbach alfa katsayısı .96 çıkmıştır. Bu araştırma için yapılan güvenilirlik analizinde cronbach alfa katsayısı .94 çıkmıştır. Bu sonuçlar yapılan araştırmalarda ölçme sonuçlarının güvenilir olduğunu ortaya koymuştur.

Demografik Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından katılımcıların demografik bilgilerini elde etmek amacıyla kişisel bilgi formu oluşturulmuştur. Bu formda annelerden ve çocuklardan yaş bilgisi, annelerin eğitim durumu bilgisi, çalışma durumu, medeni durumları, sahip olunan çocuk sayısı, çocuk cinsiyeti ve çocuğın devam ettiği okul türü soruları katılımcılara iletilmiştir.

Verilerin Analizi ve Ön Analizler

Araştırma verilerinin toplanmasının ardından verileri analiz etme süreci başlamıştır. Hesaplama ve analiz sürecinde sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılan SPSS'26 paket programı kullanılmıştır. Veriler hazır hale getirildikten sonra verilen yanıtlardan kabul aralığının dışında kalanlar (-3 ve +3 z puanının dışında olanlar) uç değer taramasında ayıklanmıştır. 184 anne ve çocuğuna ait veriden 25 tanesi analiz dışı bırakılmıştır. Kalan 149 veri setiyle analize devam edilmiştir. Daha sonra veri setlerinin dağılımlarının normal dağılıma durumları incelenmiştir. Veri setlerinin normal dağılıp dağılmadığı çoklu bir bakış açısıyla

merkezi eğilim ölçülerine, basıklık ve çarpıklık katsayılarına, kolmogorov simirnov testi sonuçlarına ve histograma bakılarak karar verilmiştir. Bu çerçevede normal dağılım özelliği gösteren veri setlerinde parametrik testler uygulanmıştır. Ayrıca saldırganlık yönelimlerine ait puanların, çocukların annelerinin kapsayıcı işlevlerini yordayıp yordamadığını görebilmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, ön analizler çerçevesinde yapılmalarına karar verilen istatistiksel testlere ait bulgulara yer verilmiştir. Araştırmanın amacı 48-72 aylık çocuklarının annelerinin kapsayıcı işlevlerine ait puanlar ile çocuklarının oyun oynama eğilimi puanları ve saldırganlık yönelimi puanları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu temel amaç doğrultusunda oluşturulan araştırma sorularına ait bulgular ortaya konulmuştur.

48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlev düzeyleri ile çocuklarının oyun oynama eğilimleri arasındaki ilişkiye yönelik elde edilen bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Annelerin Kapsayıcı İşlevleri ile Çocukların Oyun Oynama Eğilimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar

		Kapsayıcı İşlevler (Toplam)	Endişe-Ayrılığa Hassasiyet	Eş ile İlişki	Kapsanamayan İlişki	Doyum Odaklılık	Katı Kuralcılık
Oyun Oynama Eğilimi	r	.058	.224*	-.241*	.115	.076	.045
	p	.480	.006	.003	.162	.356	.589
	n				149		

$p < .05^*$

48-72 aylık çocukların kapsayıcı işlev düzeylerine ait puanlar ile çocuklarının oyun oynama eğilimi puanları arasındaki ilişkinin anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla pearson momentler çarpımı korelasyon analizi yapılmıştır. Bu analizler neticesinde annelerin kapsayıcı işlevlerine ait toplam puanı ile çocukların oyun oynama eğilimleri arasında anlamlı ilişkiye ($r=.058$, $p=.480$) rastlanmamıştır. Ancak kapsayıcı işlevlerin endişe-ayrılığa hassasiyet alt boyutu ile çocukların oyun oynama eğilimleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiye ($r=.224$, $p=.006$) rastlanmıştır. Diğer bir deyişle annelerin endişe-ayrılığa hassasiyet puanları yükseldikçe çocukların oyun oynama eğilimleri de artmaktadır. Kapsayıcı işlevlerin eş ile ilişki alt boyutu ile çocukların oyun oynama eğilimleri arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiye ($r=-.241$, $p=.003$) rastlanmıştır. Annelerin eş ile ilişki puanları düştükçe çocukların oyun oynama eğilimleri artmaktadır. Anne, baba arasındaki ilişki ne kadar sağlıklı ve kuvvetliyse çocukların oyun eğilimleri de bu düzeyde artış

göstermektedir. Kapsayıcı işlevlerin kapsanamayan ilişki ($r=.115$, $p=.162$), doyum odaklılık ($r=.076$, $p=.356$), katı kuralcılık ($r=.045$, $p=.589$) alt boyutları ile çocukların oyun oynama eğilimleri arasında anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır.

48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlev düzeyleri ile çocuklarının saldırganlığa yönelimleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgulara Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2

Annelerin Kapsayıcı İşlevleri ile Çocukların Saldırganlığa Yönelimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar

		Kapsayıcı İşlevler (Toplam)	Endişe-Ayrılığa Hassasiyet	Eş ile İlişki	Kapsanamayan İlişki	Doyum Odaklılık	Katı Kuralcılık
Saldırganlık Yönelimi	r	.165*	-.294*	-	.171*	.337*	.511*
	p	.045	.000	.025	.037	.000	.000
	n				149		

$p < .05^*$

48-72 aylık çocukların kapsayıcı işlev düzeylerine ait puanlar ile çocuklarının saldırganlık yönelimi puanları arasında anlamlı ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla pearson momentler çarpımı korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda annelerin kapsayıcı işlevlerine ait toplam puanı ile çocukların saldırganlık yönelimleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiye rastlanmıştır ($r=.165$, $p=.045$). Annelerin kapsayıcı işlevlerine ait puanları arttıkça yani kapsayıcı işlev düzeyleri azaldıkça çocukların saldırganlık yönelimleri artmaktadır. Ancak kapsayıcı işlevlerin eş ile ilişki alt boyutu ile çocukların saldırganlık yönelimleri arasında anlamlı ilişkiye ($r=-.025$, $p=.763$) rastlanmamıştır. Kapsayıcı işlevlerin endişe-ayrılığa hassasiyet alt boyutu ile çocukların saldırganlık yönelimleri arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiye ($r=-.294$, $p=.000$) rastlanmıştır. Annelerin çocuklarından tereddüt etmeden kolay bir şekilde ayrılmaları çocukların saldırganlığa yönelimini arttırmaktadır. Kapsayıcı işlevlerin kapsanamayan ilişki ($r=.171$, $p=.037$), doyum odaklılık ($r=.337$, $p=.000$), katı kuralcılık ($r=.511$, $p=.000$) alt boyutları ile çocukların saldırganlığa yönelimleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Bu alt boyutlara ait puanlar arttıkça çocukların saldırganlığa yönelimleri de artmaktadır.

48-72 aylık çocukların oyun oynama eğilimlerine ait puanların annelerinin kapsayıcı işlevlerine ait puanları yordamasına ilişkin bulguları hesaplamak amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Çocukların Oyun Oynama Eğilimlerine Ait Puanların Annelerin Kapsayıcı İşlevlerini Yordamasına Yönelik Sonuçlar

	β	Standart Hata	Standardize Edilmiş β	t	p
Oyun Oynama	0,052	0,073	0,058	0,709	.480
	R=.058	R ² =.003	F _(1,147) =0,502	VIF=1,000	

$p > .05$

48-72 aylık çocukların oyun oynama eğilimlerinin, annelerinin kapsayıcı işlevlerine ait puanları yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda çocukların oyun oynama eğilimlerinin annelerin kapsayıcı işlevlerini anlamlı oranda yordamadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($r=.058$, $F_{(1,147)}=0.502$, $p=.480$).

48-72 aylık çocukların saldırganlık yönelimlerine ait puanların annelerinin kapsayıcı işlevlerine ait puanları yordamasına ilişkin bulguları ortaya koymak amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır ve analiz sonucuna ait bulgular Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4

Çocukların Saldırganlık Yönelimlerine Ait Puanların Annelerin Kapsayıcı İşlevlerini Yordamasına Yönelik Sonuçlar

	β	Standart Hata	Standardize Edilmiş β	t	p
Saldırganlık Yönelimi	0.347	0.169	0.165	2.026	.045*
	R=.165	R ² =.027	F _(1,147) =4.103	VIF=1.000	

$p < .05^*$

48-72 aylık çocukların saldırganlık yönelimlerine ait puanların, çocukların annelerinin kapsayıcı işlevlerini yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda çocukların saldırganlık yönelimlerine ait puanların annelerin kapsayıcı işlevlerine ait puanları anlamlı oranda yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte saldırganlık yönelimi puanları kapsayıcı işlevler ortak varyansının %2'sini açıklamaktadır, $r=.165$, $F_{(1,147)}=4.103$, $p=.045$. Yordayıcı değişkenin VIF değerleri incelendiğinde ($VIF < 5$) değişkenler arasında bağlantı problemi olmadığı bulunmuştur.

48-72 aylık çocukları olan annelerin kapsayıcı işlevleri ile yaşları arasındaki ilişkiye yönelik bulguları hesaplamak amacıyla pearson momentler çarpımı korelasyon analizi yapılmıştır ve ortaya konan bulgular Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5*Annelerin Kapsayıcı İşlevleri ile Yaşları Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar*

		Kapsayıcı İşlevler (Toplam)	Endişe-Ayrılığa Hassasiyet	Eş ile İlişki	Kapsanamayan İlişki	Doyum Odaklılık	Katı Kuralcılık
Yaş	r	.092	.055	.078	-.293*	.234*	.076
	p	.266	.509	.347	.000	.004	.360
	n				149		

$p < .05^*$

48-72 ay çocukları olan annelerin kapsayıcı işlevlerine ait puanlar ile annelerin yaşları arasında anlamlı oranda korelasyon olup olmadığını belirlemek amacıyla pearson momentler çarpımı korelasyon analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda kapsayıcı işlevler toplam puanı ile yaş arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($r=.092$, $p=.266$). Kapsayıcı işlevlerin alt boyutları olan endişe-ayrılığa hassasiyet ($r=.055$, $p=.509$), eş ile ilişki ($r=.078$, $p=.347$) ve katı kuralcılık ($r=.076$, $p=.360$) alt boyutlarında da anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Kapsanamayan ilişki alt boyutu ile yaş faktörü arasında negatif yönlü anlamlı ilişki ($r=-.293$, $p=.000$) görülürken, doyum odaklılık alt boyutu ile yaş arasında pozitif yönlü anlamlı ($r=.234$, $p=.004$) ilişki bulunmuştur. Diğer bir deyişle kapsanamayan ilişki puanları yaş arttıkça düşerken, doyum odaklılık puanları yaş arttıkça yükselmektedir. Genç annelerin kapsanamayan ilişki alt boyutundan yüksek puanlar aldığı, çocuğun gereksinimlerini tam olarak kapsayamadıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlevlerine ait puanları ile annelerin çocuk sayısı arasındaki ilişkiye yönelik bulguları hesaplamak amacıyla pearson momentler çarpımı korelasyon analizi yapılmıştır ve elde edilen bulgular Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6*Annelerin Kapsayıcı İşlev Puanları ile Çocuk Sayısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar*

		Kapsayıcı İşlevler (Toplam)	Endişe-Ayrılığa Hassasiyet	Eş ile İlişki	Kapsanamayan İlişki	Doyum Odaklılık	Katı Kuralcılık
Çocuk Sayısı	r	.136	.157	-.124	-.091	.193*	.167*
	p	.098	.057	.132	.268	.019	.042
	n				149		

$p < .05^*$

48-72 ay çocukları olan annelerin kapsayıcı işlevlerine ait puanlar ile annelerin çocuk sayısı arasında anlamlı oranda korelasyon olup olmadığını belirlemek amacıyla pearson momentler çarpımı korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda kapsayıcı işlevler toplam puanı ile annelerin çocuk sayısı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır

($r=.136$, $p=.098$). Kapsayıcı işlevlerin alt boyutları olan endişe-ayrılığa hassasiyet ($r=.157$, $p=.057$), eş ile ilişki ($r=-.124$, $p=.132$) ve kapsanamayan ilişki ($r=-.091$, $p=.268$) alt boyutlarında da anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Doyum odaklılık ($r=.193$, $p=.019$) alt boyutu ve katı kuralcılık ($r=.167$, $p=.042$) alt boyutu ile annelerin çocuk sayısı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Çocuk sayısı arttıkça doyum odaklılık ve katı kuralcılık alt boyutlarına ait puanlarda artış görülmekte bu da çocuk sayısı fazla olan annelerin çocuğun isteklerine karşı duyarsızlaştığı ve kurallarını esnettiğini göstermektedir.

Araştırmanın, 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlevlerine ait puanları öğrenim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? sorusu kapsamında bulgulara ulaşmak amacıyla tek yönlü varyans analizi (one way ANOVA) işlemleri yapılmıştır ve elde edilen bulgulara Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7

Annelerin Kapsayıcı İşlevlerinin Öğrenim Durumuna Göre Değişimine Yönelik Sonuçlar

	Eğitim Durumu	n	Ortalama	Std. Sapma	F	p	Dunnett's C
Kapsayıcı İşlevler (Toplam)	İlkokul(1)	47	116.74	14.78	14.052	.000*	1-3, 1-4, 2-3, 2-4
	Ortaokul(2)	32	115.00	9.98			
	Lise(3)	39	106.25	9.23			
	Lisans ve Üstü(4)	31	100.83	12.24			
Endişe-Ayrılığa Hassasiyet	İlkokul(1)	47	43.00	9.90	4.786	.003*	2-3, 2-4
	Ortaokul(2)	32	43.84	4.79			
	Lise(3)	39	38.87	5.80			
	Lisans ve Üstü(4)	31	38.64	7.00			
Eş ile ilişki	İlkokul(1)	47	12.36	4.83	4.462	.005*	1-2
	Ortaokul(2)	32	16.37	6.14			
	Lise(3)	39	12.92	4.48			
	Lisans ve Üstü(4)	31	15.54	7.31			
Kapsanamayan ilişki	İlkokul(1)	47	19.97	3.60	10.690	.000*	1-4, 2-4, 3-4
	Ortaokul(2)	32	20.84	2.11			
	Lise(3)	39	21.35	3.50			
	Lisans ve Üstü(4)	31	17.38	2.45			
Doyum Odaklılık	İlkokul(1)	47	18.89	3.38	15.223	.000*	1-2, 1-3, 1-4
	Ortaokul(2)	32	14.75	5.04			
	Lise(3)	39	15.10	2.23			
	Lisans ve Üstü(4)	31	14.03	3.58			
Katı Kuralcı ilişki	İlkokul(1)	47	22.51	5.44	17.183	.000*	1-2,3-4, 1-3, 1-4, 2-4
	Ortaokul(2)	32	19.18	5.17			
	Lise(3)	39	18.00	3.84			
	Lisans ve Üstü(4)	31	15.22	2.71			

$p < .05^*$

48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlevlerine ait puanların, eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonucunda kapsayıcı işlevler toplam puanının annelerin öğrenim durumlarına göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır, $F(3.145)=14.052$, $p=.000$. İlkokul mezunu annelerin, yüksek lisans mezunu annelere göre kapsayıcı işlev puanlarının daha yüksek, yani kapsayıcı işlevinin daha düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Bunun yanında kapsayıcı işlevlerin alt boyutları olan endişe-ayrılığa hassasiyet ($F(3.145)=4.786$, $p=.003$), eş ile ilişki ($F(3.145)=4.462$, $p=.005$), kapsanamayan ilişki ($F(3.145)=10.690$, $p=.000$), doyum odaklılık ($F(3.145)=15.223$, $p=.000$), katı kuralcı ilişki ($F(3.145)=17.183$, $p=.000$) alt boyutları da annelerin eğitim durumuna göre farklılaşmaktadır. Söz konusu farkların bağımsız değişkenin hangi kategorisinden kaynaklandığını ortaya çıkarmak için çoklu karşılaştırma (post-hoc) testlerinden Dunnett's C kullanılmıştır.

Araştırmanın, 48-72 aylık çocukları olan annelerin kapsayıcı işlev puanları çalışma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? Sorusu kapsamında yapılan bağımsız gruplar t testi işlemleri sonuçları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8

Annelerin Kapsayıcı İşlevlerinin Çalışma Durumuna Göre Değişimine İlişkin T Testi Sonuçları

Değişkenler	Çalışma Durumu	n	Ortalama	St. Sapma	t	p
Kapsayıcı İşlevler Toplam	Çalışıyor	40	104.55	11.91	-3.260	.001*
	Çalışmıyor	109	112.43	13.47		
Endişe ve Ayrılığa Hassasiyet	Çalışıyor	40	37.60	5.84	-3.590	.000*
	Çalışmıyor	109	42.51	7.89		
Eş ile İlişki	Çalışıyor	40	14.75	6.62	.907	.366
	Çalışmıyor	109	13.77	5.52		
Kapsanamayan İlişki	Çalışıyor	40	19.02	3.19	-2.128	.035*
	Çalışmıyor	109	20.33	3.39		
Doyum Odaklılık	Çalışıyor	40	15.00	4.11	1.819	.071
	Çalışmıyor	109	16.36	4.04		
Katı Kuralcı İlişki	Çalışıyor	40	18.17	4.83	-1.313	.191
	Çalışmıyor	109	19.44	5.34		

$p < .05^*$

48-72 aylık çocuğu olan ebeveynlerin kapsayıcı işlevlerinin ebeveynlerin çalışma durumuna göre değişip değişmediğini görebilmek amacıyla bağımsız örneklem için kullanılan t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda kapsayıcı işlev toplam puanının çalışma durumuna göre anlamlı oranda farklılaştığı görülmüştür, $(t(147))=-3.260$, $p=.001$. Çalışan ebeveynlerin kapsayıcı işlev puanları çalışmayanlardan daha düşüktür. Bu bulguya göre çalışan ebeveynlerin kapsayıcılık düzeyi çalışmayanlardan yüksektir. Ayrıca endişe ve ayrılığa hassasiyet $(t(147))=-$

3.590, $p=.000$) ile kapsanamayan ilişki ($t(147)=-2.128$, $p=.035$) alt boyutlarında da çalışan ebeveynler lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulguların genel amaç ve alt amaçlar doğrultusunda alan yazında ki bilgilerle tartışılması ve yorumlanması yer almaktadır. 48-72 aylık çocukların annelerinin kapsayıcı işlevlerindeki eksikliğini gösteren kapsayıcı işlev toplam puanları ile çocuklarının oyun oynama eğilimi puanları arasında anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Ancak kapsayıcı işlevlerin endişe-ayrılığa hassasiyet alt boyutu ile çocukların oyun oynama eğilim puanları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Kapsayıcı işlevlerin eş ile ilişki alt boyutu ve çocukların oyun oynama eğilimleri arasında anlamlı ve negatif bir ilişkiye rastlanmıştır. Bir başka deyişle eşleriyle arasında iyi bir iletişim olan annelerin çocuklarının oyuna katılma ve sürdürme becerileri daha yüksektir. Kapsayıcı işlevlerin kapsanamayan ilişki, doyum odaklılık, katı kuralcılık boyutları ile çocukların oyun oynama eğilimleri arasında anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Araştırma bu konuda Türkiye’de yapılan öncü araştırma niteliğindedir. Alan yazın incelendiğinde çocukların farklı gelişim alanları ve farklı becerileri ile annelerin ve ebeveynlerin kapsayıcı işlevlerinin ilişkilerini inceleyen araştırmalar mevcuttur (Direk, 2021; Ogelman ve Topaloğlu Çiftci, 2014; Yolcu ve Düşünceli, 2020; Zabcı ve Erol, 2021). Ancak çocukların oyun oynama eğilimleri ile annelerinin kapsayıcı işlevinin ilişkisini inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır.

İkinci olarak 48-72 aylık çocukların kapsayıcı işlev düzeylerine ait toplam puanları ile çocuklarının saldırganlık yönelimi puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Annenin kapsayıcı işlevinin eksikliğini gösteren kapsayıcı işlev toplam puanı arttıkça çocukların saldırganlık seviyelerinde de artış olduğu görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde yapılan araştırmaların sonuçlarında yapılan bu araştırmanın sonucu ile benzerlikler bulunmuştur. Gülenay’ın (2019) yaptığı araştırmada davranım bozukluğu görülen çocukların annelerinin toplam kapsayıcı işlev puanlarının, davranım bozukluğu görülmeyen çocukların annelerinin kapsayıcı işlev puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Gülkanat (2019), çocuklara fiziksel müdahalede bulunan ve kapsayıcı işlevini yeterince gerçekleştiremeyen annelerin çocuklarının depresif semptomlar gösterme derecesinin arttığını söylemiştir. Direk’in (2021) yaptığı çalışmada da araştırma bulguları desteklenmektedir ve annenin kapsayıcı işlev düzeyinin yükselmesiyle beraber çocuklarda görülen saldırgan davranışların azaldığını göstermektedir.

Kapsayıcı işlevlerin eş ile ilişki alt boyutu ile çocukların saldırganlık yönelimleri arasında anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Gülenay (2019) ise

araştırmasında farklı bulgulara ulaşmış, davranım bozukluğu görülen çocukların annelerinin eş ile ilişki alt boyutundan aldığı puanların, davranım bozukluğu görülmeyen çocukların annelerinin eş ile ilişki alt boyutundan aldığı puanlardan anlamlı derecede düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sezer'in (2006) araştırmasında da davranım bozukluğu belirtileri gösteren çocukların ebeveynleri arasındaki olumsuz ilişki ve geçimsizliklerin çocuklarda saldırgan davranışlar görülme seviyesini arttırdığı görülmektedir.

Kapsayıcı işlevlerin endişe-ayrılığa hassasiyet alt boyutu ile çocukların saldırganlık yönelimleri arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Bu da çocuklarından kolay ayrılan, endişe duymayan annelerin çocuklarının saldırganlık düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Gülenay (2019) ise araştırmasında endişe- ayrılığa hassasiyet alt boyutu puanları ile çocukların davranım bozukluğu belirtileri gösterme düzeyleri arasında pozitif bir ilişkiye rastlamıştır. Ayrıca Berk'e göre (2013), ahlaki içselleştirme ve benlik denetimini olumsuz etkileyen anne-babalık davranışları (sevginin geri çekilmesi, güce başvurma tehdidi, olumsuz yorumlar ve duygular, fiziksel ceza, tutarsız disiplin vb.) saldırganlıkla bağlantılı bulunmaktadır. Coleman ve Karraker'in (1998) çalışmasında da, düşük ebeveyn özyeterliliğinin, çocuklarda var olan problem davranışlar, çocuğun anne tarafından sorunlu olarak algılanması ve ebeveynlik rollerinde etkin olmayan baş etme stratejileriyle ilişkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Glaser'in (2000) yapmış olduğu çalışmada da ebeveyn özyeterlilik algısı yüksek olan bireylerin çocukları ile daha sağlıklı iletişim kurduklarını, çocuklarının bakımı ile ilgili kalitenin yükseldiğini ortaya koymaktadır. Bu sonuçlarda araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Kapsayıcı işlevlerin kapsanamayan ilişki, doyum odaklılık, katı kuralcılık alt boyutları ile çocukların saldırganlığa yönelimleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Aynı şekilde Gülenay (2019) da araştırmasında kapsayıcı işlevlerin kapsanamayan ilişki alt boyutundan alınan puanlarda, davranım bozukluğu görülen çocukların annelerinin aldığı puanların, davranım bozukluğu görülmeyen çocukların annelerinin aldığı puanlardan daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Yine kapsayıcı işlevlerin doyum odaklılık alt boyutunda da davranım bozukluğu görülen çocukların annelerinin aldığı puanların, davranım bozukluğu görülmeyen annelerin aldığı puanlardan anlamlı şekilde yüksek olduğunu ve katı kuralcılık alt boyutunda da çocuklarda davranım bozukluğu görülme durumunun annenin kapsayıcı işlevler puanlarıyla anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki içinde olduğu görülmüştür.

Üçüncü olarak ise oynama eğilimlerinin annelerin kapsayıcı işlevlerini anlamlı oranda yordamadığı fakat çocukların saldırganlık yönelimlerine ait puanların annelerin kapsayıcı işlevlerine ait puanları anlamlı oranda yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer analizde annelerin eğitim

düzeyleri ile kapsayıcı işlev puanlarının arasında negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Diğer deyişle annelerin eğitim düzeyi yükseldikçe kapsayıcı işlev puanlarının düştüğü, kapsayıcı işlevlerinin arttığı görülmektedir. Alan yazında bu bulguları destekleyen çalışma oldukça fazladır. Direk (2021) çalışmasında annelerin kapsayıcı işlev düzeylerinin anne eğitim grubuna göre farklılaştığını, anne eğitim durumu lise düzeyinde olanların, yüksek lisans/doktora mezunu olan annelere göre kapsayıcı işlev düzeylerinin daha düşük seviyede olduğu sonucuna ulaşmıştır. Buna ek olarak kapsayıcı işlevlerin alt boyutları olan eş ile ilişki endişe-ayrılığa hassasiyet, katı kuralcı ilişki, kapsanamayan ilişki ve doyum odaklılık alt boyutları da annelerin eğitim durumuna göre farklılaşmaktadır. Bu çalışmada, annelerin endişe-ayrılığa hassasiyet alt boyutundan aldıkları puanlarda ilkökul mezunu annelerin yüksek puanlar aldığı görülürken Yolcu ve Düşünceli'nin (2020) çalışmalarında farklı bulgulara rastlanmış, üniversite mezunu annelerin endişe-ayrılığa hassasiyet alt boyutu puanlarını daha yüksek bulunmuştur. Ulaşılan diğer bir sonuç da, annelerin doyum odaklılık alt boyutundan aldıkları puanların, anne eğitim durumu lise olanlarda yüksek lisans/doktora mezunu olan annelere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu ışığında eğitim seviyesi yükseldikçe doyum odaklılık seviyesinin de arttığı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada ilkökul mezunu annelerin doyum odaklılık düzeyinin yüksek lisans mezunu olan annelere göre daha düşük olduğu bulunmuş fakat Yolcu ve Düşünceli'nin (2020) çalışmalarına göre ilkökul mezunu annelerin doyum odaklılık düzeyinin belirgin derecede yüksek olduğu bulunmuş olup yapılan bu araştırmanın sonuçlarını desteklememektedir.

Araştırmanın diğer bulgularında kapsayıcı işlevler toplam puanı ile annelerin çalışma durumu arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılan analizin sonucunda kapsayıcı işlev toplam puanının annelerin çalışma durumuna göre anlamlı oranda farklılaştığı ve çalışan ebeveynlerin kapsayıcılık düzeyinin çalışmayanlardan yüksek olduğu görülmüştür. Jackson ve Scheines'da (2005) araştırmasında annelerin meslek sahibi olma durumları ile özyeterlik algıları arasında bir ilişki olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Bu sonuç araştırma sonucu ile benzer özellik taşımaktadır. Araştırmada annelerin kapsayıcı işlevi ile annenin yaş değişkeni arasında anlamlı ilişki görülmemiştir. Kapsayıcı işlevlerin alt boyutları olan endişe-ayrılığa hassasiyet, eş ile ilişki ve katı kuralcılık alt boyutlarında da anlamlı ilişki görülmemiştir. Kapsanamayan ilişki alt boyutu ile annelerin yaş değişkeni arasında negatif yönlü anlamlı ilişki görülürken, doyum odaklılık alt boyutu ile yaş değişkeni arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülmüştür. Bu bulguları alan yazında destekleyen araştırmalara baktığımızda, Kadan'ın (2010) araştırmasında anne ve babanın eğitim düzeylerinin azalmasıyla beraber çocukların fiziksel ve sözel saldırganlık davranışlarının arttığını Şehirli'nin (2007) araştırmasında da annenin

eğitim seviyesi dűşerken çocukların uyumsuz davranışlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Gözükırmızı'nın (2019) yaptığı araştırmada da çocukların kızgınlık-saldırganlık değerleri ile annelerin eğitim seviyeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Annelerin kapsayıcı işlevler düzeyi puanlarının çocuk sayılarıyla ilişkisine bakıldığında ise anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Kapsayıcı işlevlerin alt boyutları olan endişe-ayrılığa hassasiyet, eş ile ilişki ve kapsanamayan ilişki alt boyutlarında da anlamlı ilişki görülmemiştir. Doyum odaklılık alt boyutu ve katı kuralcılık alt boyutu ile çocuk sayısı arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler görülmüştür. Çocuk sayısı artan annelerin kapsayıcı işlev testinin doyum odaklılık ve katı kuralcılık alt boyutlarına ait puanlarının da yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu da çocuk sayısı fazla olan annelerin çocuğun isteklerine karşı duyarsızlaştığı ve kurallarını esnettiğini göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde yapılan analizler sonrasında elde edilen bulgular ışığında ulaşılan sonuçlar açıklanmış ve ileride yapılacak araştırmalar için önerilere yer verilmiştir. Annelerin kapsayıcı işlev düzeylerinin çocukların saldırganlık dürtülerini ve oyun oynama eğilimlerini ne derece etkilediğini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada annelerin kapsayıcı işlev düzeylerinin çocukların oyun oynama eğilimlerine etkisinin olmadığı ancak beklenen şekilde çocukların saldırgan davranışlar sergilemesinde anlamlı ve yüksek derecede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bir diğer sonuç ise annenin eğitim düzeyinin kapsayıcı işlevinde oldukça belirleyici olduğu görülmüş bu bulgu ışığında anne eğitimlerinin planlanıp düzenlenmesinin, annelerin çocuklarını kapsayabilme özelliklerini nasıl geliştirebileceklerini öğrenmeleri ve bu özelliklerinin farkında olmalarının sağlanması oldukça önem arz etmektedir. Annelerin yaş ve çocuk sayılarıyla genel kapsayıcı işlev düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamamış fakat kapsayıcı işlev ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı sonuçlar görülmüştür. Bu konuyla ilgili araştırmaların sayısının arttırılmasının alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bir başka dikkat çeken sonuç ise çalışan annelerin kapsayıcılık düzeyinin çalışmayan annelerden daha yüksek olduğudur. Ayrıca çocukların oyun oynama eğilimlerinin annelerin kapsayıcı işlevlerini anlamlı oranda yordamadığı fakat çocukların saldırganlık yönelimlerine ait puanların annelerin kapsayıcı işlevlerine ait puanları anlamlı oranda yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Oyun oynama eğilimi ve saldırganlık arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmayla karşılaşılmamış ve ileride yapılacak benzer konulardaki araştırmalarda bu korelasyona yer verilmesinin, ek olarak da annenin kapsayıcı işlevinin yanında babalık işlevinin de çalışmalara dahil edilmesinin alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulunun 05.01.2023 tarih ve 01/15 sayılı kararına dayalı izinle yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Yazarların beyan edeceği bir çıkar çatışması yoktur.

Yazar Katkısı: İş bölümü ve dayanışma yoluyla, her iki yazar adil olarak katkı sağlamıştır.

Kaynakça

- Bandura, A. (1971). *Social learning theory*. General Learning Press.
- Barnett, L. A. (1990). Playfulness: Definition, design and measurement. *Play & Culture, 31*, 319-336.
- Berk, L. E. (2013). *Çocuk gelişimi*. (A. Dönmez, Çev.). İmge Kitapevi Yayınları.
- Bion, W. R. (2015). *Learning from experience* (T. Güvenir, Trans.). Bağlam Yayıncılık. (Original work published 1962)
- Bowlby, J. (1982). *Attachment and loss*. Basic Books Inc.
- Bronfenbrenner, U. (1989). Ecological systems theory. In R. Vasta (Ed.), *Annals of child development- Six theories of child development: Revised formulations and current issues*. (pp. 187-249). Conn.
- Brook, J. S., Lee, J. Y., Finch, S. J., & Brown, E. N. (2012). The association of externalizing behavior and parent-child relationships: An intergenerational study. *Journal of Child and Family Studies, 21*(3), 418-427. <https://doi.org/10.1007/s10826-011-9493-9>
- Carver, C., & Scheier, M. (1998). *Perspectives on psychology*. Cambridge University Press.
- Coleman P. K., & Karraker K. H. (1998). Self efficacy and parenting quality findings and future applications, *Developmental Review, 18*(1), 47-85. <https://doi.org/10.1006/drev.1997.0448>
- Direk, S. (2021). *3-6 yaş okul öncesi çocukların sosyal yetkinlik saldırganlık ve kaygı düzeyleri ile annelerinin kapsayıcı işlev düzeyi arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Erikson, E. (1950). *Childhood and society*. Norton Company Ltd.
- Freud, S. (1905). *On Sexuality: Three essays on the theory of sexualit*. Penguin Books.
- Freud, S. (1914). *On Narcissism: An introduction*. Yale University Press.
- Glaser, D. (2000). Child abuse and neglect and the brain-A review. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 41*(1), 97-116. <https://doi.org/10.1111/1469-7610.00551>

- Gözükırmızı, E. (2019). *Okul öncesi çocukların sosyal etkinlik becerileri ve davranış sorunları ile annelerinin obsesif inanışları arasındaki ilişki*. [Yüksek lisans tezi, Gelişim Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Gülenay, N. S. (2019). *Davranım bozukluğu belirtileri gösteren çocuklarda annenin kapsayıcı işlevi ve babasal işlevlerin değerlendirilmesi*. [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi.]. Ulusal Tez Merkezi.
- Gülkanat, G. (2019). *Aile içi şiddet mağduru annelerin kapsayıcı işlevleri ile çocukların depresif semptomları ve saldırgan davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Jackson, A. P., & Scheines, R. (2005). Single mothers' self-efficacy, parenting in the home environment and development in the two-wave study, *Social Work Research*, 29(1), 7-20.
- Kadan, G. (2010). *Okul öncesi dönem çocuklarında (4-6 Yaş) saldırganlık davranışını etkileyen faktörlerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Kapısız, Ö. ve Karaca, S. (2008). Erken çocukluk döneminde görülen davranışsal sorunlar ve psikiyatri hemşiresinin rolü. *G.O.P Taksim E.A.H. JAREN / Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi*, 4(2), 112-119.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayıncılık.
- Kaynak, K. B., Kan, A. ve Kurtulmuş, Z. (2016). 36-72 aylık çocuklara yönelik Saldırganlık Yönelim Ölçeği geliştirme çalışması. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 1457-1474. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9385>
- Keleş, S., & Yurt, Ö. (2016). An investigation of playfulness of pre-school children in Turkey. *Early Child Development And Care*, 187(8), 1372-1387. <https://doi.org/10.1080/03004430.2016.1169531>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Ogelman, G. H. ve Topaloğlu Çiftci, Z. (2014). 4-5 yaş çocuklarının sosyal yetkinlik, saldırganlık, kaygı düzeyleri ile anne-babalarının ebeveyn öz yeterliği algısı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 241 - 271. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2014.14.1-5000091511>
- Oktay, A. (2007). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem*. Epsilon Yayıncılık.
- Öztürk, N. (2008). *Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Padar, P. (2011). Düşünmeyi düşünmek: Bion düşüncesine kısa bir giriş. *Yansıtma Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi*, 16, 123-132.

- Parman, T. (2003). *Bir psikanalist: Wilfred Ruprecht Bion. Psikanaliz yazıları*. Bağlam Yayınları.
- Parsak, B. ve Kuzucu, Y. (2020). Ebeveyn tutumları ile okul öncesi dönem çocuklarında saldırganlık arasındaki ilişkide çocukların empati ve sosyal becerilerinin rolü. *Humanistic Perspective*, 2(3), 347-374. <https://doi.org/10.47793/hp.778702>
- Polman, H., Orobio de Castro, B., Koops, W., Van Boxtel, H. W., & Merk, W. W. (2007). A meta-analysis of the distinction between reactive and proactive aggression in children and adolescents. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 35, 522-535. <https://doi.org/10.1007/s10802-007-9109-4>
- Serbin, L., & Karp, J. (2003). Intergenerational studies of parenting and the transfer of risk from parent to child. *Current Directions in Psychological Science*, 12(4), 138-142. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.01249>
- Sezer, Ö. (2006). Okul öncesi dönemde bulunan çocuklarda sık rastlanan uyum ve davranış bozuklukları ve bu bozukluklara ilişkin öğretmenlerin görüşleri. *Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi 1. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi Bildiri Kitabı*, 3. Cilt, (s. 280-293) içinde. YA-PA Yayınları.
- Şehirli, N. (2007). *Çocuk davranışları değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı değişkenlere göre incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Taşkın, L. (1997). *Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği*. Sistem Ofset Matbaacılık.
- Trawick-Smith, J. (2013). *Early childhood development: A multicultural perspective*. Pearson Education.
- Tunçeli, H. İ. ve Zembat, R. (2017). Erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesi ve önemi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3, 1-12. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ekquad/issue/31101/337390>
- Turner, K. M. T., & Sanders, M. R. (2006). Dissemination of evidencebased parenting and family support strategies: Learning from the triple P-positive parenting program system approach. *Aggression and Violent Behavior*, 11(2), 176-93. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2005.07.005>
- Tüzün, O. ve Sayar, K. (2006). Bağlanma kuramı ve psikopatoloji. *Düşünen Adam Dergisi*, 19(1), 24-39. <https://www.bibliomed.org/mnsfulltext/43/2242010174219-1-4.pdf?1693311589>
- Van Ijzendoorn, M. H. (1992). Intergenerational transmission of parenting: A review of studies in nonclinical populations. *Developmental Review*, 12(1), 76-99. [https://doi.org/10.1016/0273-2297\(92\)90004-L](https://doi.org/10.1016/0273-2297(92)90004-L)
- Webster-Stratton, C., & Reid, M. J. (2004). Strengthening social and emotional competence in young children-The foundation for early school readiness and success, Incredible years classroom social skills and problem-solving curriculum. *Infants and Young Children*, 17(2), 96-113. https://depts.washington.edu/isei/iyc/stratton_17_2.pdf

- Yolcu, M. N. ve Düşünceli, B. (2020). 60-72 aylık çocukların dikkat becerisinin ve ebeveynin kapsayıcılık işlevlerinin eğitim düzeyine göre incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 89-107. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaefd/issue/56009/726713>
- Zabcı, N., Erol, E. ve Şimşek, Ö. F. (2018). Ebeveyn çocuk kapsayıcı işlev ölçeği geliştirme. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(51), 190-212. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/632236>
- Zabcı, N. ve Erol, E. (2021). 3-7 yaş çocukların depresif belirtileri ile annelerinin kapsayıcı işlevleri arasındaki ilişki. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 8(3), 510-534. <https://doi.org/10.31682/ayna.870299>

The Relationship between the Containing Functions of Mothers and Children's Playfulness and Aggressive Tendency*

Gökhan KAYILI¹, Hilal ÖZTÜRK²

Abstract

This paper set out to explore the effect of the containing function of mothers (with 48-72 month-old children) on children's tendency to aggressive behaviors and playfulness in 184 mother-child dyads from nursery classes in primary and secondary schools and from kindergartens. The data were collected using a correlational survey design. The levels of containing functions were measured with the Parent-Child Containing Function Scale (PCCFS) developed by Zabcı et al. (2018), and children's aggressive tendency was assessed using the Aggression Tendency Scale (ATS) developed by Kaynak et al. (2016). Developed by Barnett (1990) and adapted to Turkish culture by Keleş and Yurt (2017), the Children's Playfulness Scale (CPS) was employed to analyze children's disposition to play. The analysis of the data was conducted using the software program SPSS 26. The results of Pearson's Correlational Analysis indicated no relationship between containing function levels of mothers and children's playfulness. A remarkably significant negative correlation, however, was observed between containing function levels and children's aggressive impulses. Additionally, maternal education significantly affected their containing functions, and children's aggressive tendency scores significantly predicted the containing function scores of mothers.

Article Details

Research Article

Received
09/03/2023

Accepted
25/12/2023

Published
15/05/2024

Key words

Containing
function,
Playfulness,
Aggressive
tendency

* This study was produced from the master's thesis with the same title as the article, carried out under the supervision of the first author.

¹ Assoc. Prof. Dr., Selcuk University, gokhankayili@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7959-4128
² Msc., Ministry of Education, ozturk.hlall@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0881-0107

Suggested Citation:

Kayılı, G., & Öztürk, H. (2024). The relationship between the containing functions of mothers and children's playfulness and aggressive tendency. *Pamukkale University Journal of Education [PUJE]*, 61, 39-59. <https://doi.org/10.9779/1262851>

Introduction

Early childhood is the most critical period of human development. It is defined as a period in which an individual's life is shaped, personality and character differences emerge, and affect their later life (Tunçeli & Zembat, 2017). According to many theorists involved in development (Bandura, 1971; Bowlby, 1982; Bronfenbrenner, 1989; Erikson, 1950; Freud, 1905), the foundations of personality, character and temperament are laid in this period (Kapsız & Karaca, 2018). During this period, it is the main duty and responsibility of the family, the immediate environment and society to be able to provide children with good living conditions and opportunities for their development, to protect and educate them, and to meet their needs (Öztürk, 2008).

Freud (1905) specified that the first love the child feels is formed with the mother's breast, and the breast is an object to which the infant's internal impulses are directed to achieve satisfaction. Freud (1914) emphasized the importance of the caregiver in early childhood by suggesting that what the mother does later by kissing, smelling, comforting, and rocking her baby is something beyond oral love. Bowlby (1982) studied the attachment styles in mother-child relationships and concluded that the attachment style formed between mother and child shapes the relationships the child builds with other people s/he will encounter later in life. Proper and adequate care of the mother for her baby in the first two years following birth will allow the formation of a secure attachment and a healthy mother-child relationship in the future (Kapisız & Karaca, 2018).

Bion (2015) discussed the healthy mother-child relationship in the theory of the Containing Function of the Mother. Bion (2015) called beta (β) elements the stimuli that children encounter and are exposed to in their external environment and cannot overcome. These elements, which the baby cannot cope with, are interpreted by the mother and transformed into alpha (α) elements. She gives these transformed sensations and feelings back to her baby. In this case, the mother becomes the container and the baby contained, and this function is called the mother's containing function. As the beta elements that the baby cannot cope with begin to turn into alpha elements, the baby's mind begins to function and develop creative thoughts, and so the formation of consciousness and unconsciousness occurs. The alpha function has a significant role in gradually removing thoughts from consciousness and transferring them to the unconscious. If beta elements cannot be pushed into the unconscious and are excessive, thought disorders might occur and the gained distinction between conscious and unconscious begins to disappear (Parman, 2003). Bion (2015) explained the function of alpha through toddlers. Alpha function plays a role in a child's ability to perform walking behavior. Once

walking reaches up to the unconscious, the child realizes this experience without being aware of it. The higher the level of containing function, the more the child's development is supported in all areas (Padar, 2011). Accordingly, the containing function of the mother refers to the ability to respond sensitively and consistently to the emotional and physical needs of the child.

It has been argued that individuals who cannot build positive relationships with other people and face adjustment problems have negative experiences in their relationship with their mothers during childhood (Bowlby, 1982; Oktay, 2007; Polman et al., 2007; Webster-Stratton & Reid, 2004). Accordingly, if the primary caregiver has psychological and emotional problems, these cognitive and emotional problems will possibly affect the child, too (Brook et al., 2012). Turner and Sanders (2006) reported that informing and educating parents or primary caregivers on this issue plays a major role in preventing these negative effects.

Numerous studies have examined the relationship between parental attitudes and children's problem behaviors in early childhood (Brook et al., 2012; Parsak & Kuzucu, 2020; Turner & Sanders, 2006). For instance, the mental development of children who are physically punished is adversely affected, leading to aggressive and unsocial behaviors in children. Rejection and neglect are other negative attitudes that increase aggressive behavior in children. Children of authoritarian parents are likely to suffer from physical and verbal aggression, nail-biting, and withdrawal problems (Parsak & Kuzucu, 2020).

The ages of 0-2 years, defined as infancy, are the years when children undergo the most rapid mental, physical, psychological, and emotional development (Trawick-Smith, 2013). It will therefore not be enough to focus only on the physical needs during this period. Since their motor skills are not yet sufficiently developed, children appear to be dependent on their primary caregiver. The relationships established with this person during this period are critically important for the mental, emotional, and psychological development of children. Considering the physical and biological disabilities, it is inevitable for an infant to form a bond with the primary caregiver (Tüzün & Sayar, 2006).

Attachment is a concept used to express the helpful and positive communication that babies establish with their parents or caregivers. The first person newborns will turn to for social needs during the attachment period will be their caregiver, and this person is usually their mother. The mother can also be called the other with whom children satisfy their sense of attachment. This bond established between the mother and her baby in the early years plays a role in the formation of a significant part of the personality, and these acquired characteristics can resist change throughout life (Carver & Scheier,

1998). In this regard, Taşkın (1997) drew attention to the mother factor by suggesting that healthy mothers will raise healthy children and the society these children will create in the future will also be healthy.

The containing functions of mothers support the secure attachment of their children (Serbin & Karp, 2003; Van Ijzendoorn, 1992). Children who show secure attachment are generally expected to exhibit less aggressive behaviors. In addition, a containing mother can facilitate the emotional regulation of her child. It can be argued that emotionally balanced children can better control their aggressive tendencies. It can therefore be assumed that the mother's containing functions positively affect the child's level of aggression. Additionally, it can help children feel safe, thus allowing them to feel more comfortable exploring their environment and playing games. At this point, this research is important as it provides evidence for these assumptions. The present study seeks to explain the relationship between parental containing function and 48-72-month-old children's playfulness and aggressive tendencies. To date, a considerable amount of literature has been published on parental attitudes, yet little attention has been paid to the containing function of mothers. Therefore, our findings should make an important contribution to this field.

The primary aim of this paper is to explore the relationship between the containing function levels of mothers and 48-72-month-old children's playfulness and aggressive tendencies. In particular, we will examine six main research questions:

1. Is there a relationship between the containing function levels of mothers and their children's play tendencies?
2. Is there a relationship between the containing function levels of mothers and their children's aggressive tendencies?
3. Do the scores on children's play tendencies predict the scores on containing function levels of mothers?
4. Do the scores on children's aggressive tendencies predict the scores on containing function levels of mothers?
5. Do the containing function scores of mothers differ according to their educational background?
6. Do containing function scores of mothers differ according to their employment status?
7. Is there a significant relationship between the containing function scores of mothers and their age?
8. Is there a significant relationship between the containing function scores of mothers and the number of children?

Method

This chapter is concerned with research design, data collection tools, participants, and data analysis. This research is carried out with permission based on the decision numbered 01/15 and dated 05.01.2023 of the Non-invasive Research Ethics Committee of Selcuk University Faculty of Health Sciences.

Research Design

This research was undertaken to examine the relationship between the containing function of mothers (with 48-72 month-old children) and children's tendency to aggressive behaviors and playfulness. Given that, it was conducted based on a correlational survey design. Such designs attempt to describe a present or past situation in their existing condition (Karasar, 2002).

Participants

The sample included 184 children between the ages of 48-72 months and their mothers from Gaziantep. The sample size table determined by Krejcie and Morgan (1970) was used to calculate the sample size. The population was determined using the multistage sampling method in which the process is completed in two or more stages. Then, nursery classes in primary and secondary schools and kindergartens in Gaziantep were selected using the cluster sampling method on a group basis. In the second stage, 48-72 month-old children and their parents who agreed to participate in the study were selected using purposeful sampling.

In the outlier analysis performed to remove responses outside the acceptance range, the data of 25 mother-child dyads were excluded, leaving 149 dyads to analyze. Of the 48-72-month-old children who received pre-school education, 49% were girls and 51% were boys. 21.5% of the children were four years old, 74.5% were five years old, and 4% were six years old. Nearly a third of the mothers (31.5%) were primary school graduates. 21.5% were secondary and 26.2% were high school graduates. 20.8% of the mothers had a bachelor's degree or higher. 92.6% of the mothers were still married and 7.4% were divorced. The types of preschools children attended were: kindergartens (28.9%), nursery classes in a primary school (28.9%), and nursery classes in a secondary school (42.3%).

Data Collection Tools

Data about participants were collected with a demographic information form prepared by the researcher. Besides, three different scales were used to examine the play and aggressive tendencies of children and the containing functions of mothers.

Parent-Child Containing Functions Scale (CFS)

Developed by Zabcı et al. (2018), the CFS is a five-point Likert-type scale consisting of 48 items. It has five subscales aiming to measure the attitudes of parents while they raise their children. Scale items are rated as *Never* (1), *Rarely* (2), *Sometimes* (3), *Frequently* (4), *Always* (5). Responses to the scale items are summed and the score obtained gives the total score for the containing function. The lowest and the highest possible scores are 36 and 180 respectively. The subscales of the CFS are *relationship with spouse*, *sensitivity to separation and anxiety*, *satisfaction focus*, *uncontained relationship*, and *strict-disciplinary relationship*. High scores on the subscales indicate low containing function and high scores on *relationship with spouse* demonstrate positive relationships. Responses to *the relationship with the spouse* are calculated based on reverse coding. The results of the exploratory factor analysis conducted by the CFS developer gave the following item correlation values: between .66 and .44 for the sensitivity to separation and anxiety, between .76 and .34 for the relationship with the spouse, between .60 and .42 for the satisfaction focus, between .68 and .40 for the uncontained relationship, and between .53 and .34. for the strict-disciplinary relationship. Item correlations over .30 in all subscales seem to confirm the validity of the CFS. In the reliability analysis of the CFS, Cronbach's alpha was .81. For the present study, it was calculated to be .74. Both results indicate the reliability of the measurements.

Children's Playfulness Scale (CPS)

Developed by Barnett (1990) and adapted to Turkish culture by Keleş and Yurt (2017), the CPS is a five-point Likert-type scale with 23 items and five factors. These five factors are identified as cognitive spontaneity, physical spontaneity, social spontaneity, manifest joy, and sense of humor. The reliability of the scale was ensured with the Cronbach alpha coefficients which express the internal consistency. The alpha coefficients were consistently high for each factor: .88 for the physical spontaneity .88 for the social spontaneity, .80 for the cognitive spontaneity, .93 for the manifest joy, and .87 for the sense of humor. The alpha coefficient computed for the scale as a whole was .94. in the present study. This suggests that the measurements were reliable. Responses to the test items include the categories of "(1) does not sound at all like the child, (2) sounds a little like the child, (3) sounds somewhat like the child, (4) sounds a lot like the child, (5) sounds exactly like the child". The scores range between 23 and 115.

Aggression Tendency Scale for 48-72 Month-Old Children (ATS)

Developed by Kaynak et al. (2016), the ATS was employed to assess the aggressive tendencies in 48-72 month-old children. It is a seven-point Likert-type scale with 27 items and four subscales. The response "*never*

does" corresponds to one point, "sometimes does" to four points, and "always does" to seven points. Parents can rate their child by giving seven different points. The minimum and maximum scores are 27 and 189 respectively. The subscales are termed as "Physical Aggression towards Others", "Relational Aggression towards Others", "Self-directed Aggression", and "Aggression towards Items/Objects". In the exploratory factor analysis conducted during the development of the scale, it was seen that all item correlations were above .30. These results show that the validity of the scale is acceptable. Considering the results of the reliability analysis performed during the development of the original version, Cronbach's alpha coefficient was .96. In the reliability analysis conducted for this research, the Cronbach alpha coefficient was computed to be .94. These results indicated that the measurements were reliable in the studies conducted.

Demographic Information Form

The demographic information about the participants was collected with a personal information form created by the researchers. This form sought answers to the questions about the age of mothers and children, the educational background of mothers, their employment and marital status, the number and the gender of children, and the type of schools children attended.

Data Analysis and Preliminary Analyses

The data collected from the participants were analyzed using the SPSS 26 package program. The answers outside the acceptance range (outside the -3 and +3 z scores) were eliminated in the outlier analysis. Of the 184 mother-child data sets, 25 were excluded from the analysis. Analysis continued with the remaining 149 data sets. Then, the distributions of the data sets were examined for normality. Whether the data sets were normally distributed or not was tested by looking at central tendency measures, kurtosis and skewness coefficients, Kolmogorov-Smirnov test results, and histogram. Parametric tests were applied to data sets showing normal distribution. Furthermore, a simple linear regression analysis was conducted to see whether the scores of aggressive tendencies predicted the containing functions of the mothers.

Findings

This part presents the results of the statistical tests obtained in the preliminary analyses. The purpose of the research is to examine the relationship between the containing functions of mothers and their children's playfulness and aggressive tendency behaviors. Findings related to the research questions under this main purpose have been presented.

The findings regarding the relationship between the containing function levels of mothers and children's play tendencies were presented in Table 1.

Table 1

Relationship between Mother's Containing Functions and Children's Playfulness

		Containing Function (Total)	Sensitivity to Separation - Anxiety	Relationship with Spouse	Uncontained Relationship	Satisfaction Focus	Strict - Disciplinary Relationship
Play Tendency	r	.058	.224*	-.241*	.115	.076	.045
	p	.480	.006	.003	.162	.356	.589
	n			149			

$p < .05^*$

Pearson's product-moment correlation analysis was carried out to find out whether the relationship between the scores of containing function and children's play tendency scores was significant. No significant relationship ($r=.058$, $p=.480$) was observed between the containing function total score and children's play tendencies. Nonetheless, a positive significant association ($r=.224$, $p=.006$) was found between the sensitivity to separation - anxiety and children's play tendency. In other words, as mothers' sensitivity to separation - anxiety scores increases, children's tendency to play also increases, as well. A significant negative correlation ($r=-.241$, $p=.003$) was found regarding the relationship between spouse and children's playfulness. As mothers' scores on the relationship with their spouses decrease, children's tendency to play increases. The healthier and stronger the relationship between mother-father contributes more to children's disposition to play. No significant relationship was observed between children's playfulness and the uncontained relationship ($r=.115$, $p=.162$), satisfaction focus ($r=.076$, $p=.356$), and strict-disciplinary relationship ($r=.045$, $p=.589$).

Findings related to the relationship between the containing function of mothers and children's aggressive tendencies were presented in Table 2.

Table 2

Relationship between Containing Functions of Mothers and Children's Aggressive Tendency

		Containing Functions (Total)	Sensitivity to Separation - Anxiety	Relationship with Spouse	Uncontained Relationship	Satisfaction Focus	Strict - Disciplinary Relationship
Aggressive Tendency	r	.165*	-.294*	-.025	.171*	.337*	.511*
	p	.045	.000	.763	.037	.000	.000
	n			149			

$p \leq .05^*$

Pearson product-moment correlation analysis was carried out to see whether there was a significant relationship between containing function scores and children's aggressive tendency scores. A positive significant correlation was found between the total score of containing functions and aggressive tendencies ($r=.165$, $p=.045$). As containing function scores increase, that is, as containing function levels decrease, children's aggressive tendencies increase, too. However, no significant association ($r=-.025$, $p=.763$) was observed between the relationship with the spouse and children's aggressive tendencies. A negative significant relationship ($r=-.294$, $p=.000$) was found between sensitivity to separation - anxiety and children's aggressive tendencies. Children are more likely to behave aggressively when mothers separate from their children without any concerns. Furthermore, there was a positive significant correlation between children's aggressive tendency and the uncontained relationship ($r = .171$, $p = .037$), satisfaction focus ($r = .337$, $p = .000$), and strict-disciplinary relationship ($r = .511$, $p = .000$). An increase in the scores on these subscales elevates children's aggressive tendency.

Simple linear regression analysis was performed to evaluate the predictive power of children's playfulness scores on containing functions of mothers, and the results were shown in Table 3.

Table 3*Children's Playfulness Scores Predicting Mother's Containing Functions*

	β	Standard error	Standardized β	t	p
Play	0.052	0.073	0.058	0.709	.480
	R=.058	R ² =.003	F _(1,147) =0.502	VIF=1.000	

$p > .05$

Simple linear regression analysis was conducted to determine whether children's play tendencies predicted mothers' scores on containing functions. Results of the analysis indicated that children's playfulness did not significantly predict containing functions of mothers ($r=.058$, $F_{(1,147)}=0.502$, $p=.480$).

Once again, simple linear regression analysis was done to see whether children's aggressive tendencies predicted mothers' scores on containing functions, and the results were presented in Table 4.

Table 4*Children's Aggressive Tendency Scores Predicting Mother's Containing Functions*

	β	Standard error	Standardized β	t	p
Aggressive Tendency	0.347	0.169	0.165	2.026	.045*
	R=.165	R ² =.027	F _(1,147) =4.103	VIF=1.000	

$$p < .05^*$$

Simple linear regression analysis was performed to determine whether the scores on children's aggressive tendencies predicted the containing functions of mothers. It was seen that their scores significantly predicted the scores on containing functions. However, aggressive tendency scores accounted for 2% of the common variance in containing functions, $r=.165$, $F_{(1,147)}=4.103$, $p=.045$. The VIF values of the predictor variable ($VIF<5$) showed no collinearity problem between the variables.

Pearson's product-moment correlation analysis was conducted for the relationship between the containing functions of mothers and their ages, and the findings were presented in Table 5.

Table 5

Relationship between Mother's Containing Functions and Their Age

	Containing Functions (Total)	Sensitivity to Separation - Anxiety	Relationship with Spouse	Uncontained Relationship	Satisfaction Focus	Strict - Disciplinary Relationship
r	.092	.055	.078	-.293*	.234*	.076
p	.266	.509	.347	.000	.004	.360
n	149					

$$p < .05^*$$

Pearson product-moment correlation analysis was performed to determine whether there was a significant correlation between the containing functions and the ages of mothers. No significant relationship was found between the total containing functions score and age ($r = .092$, $p = .266$). Similarly, no significant relationship was observed for sensitivity to separation-anxiety ($r=.055$, $p=.509$), relationship with a spouse ($r=.078$, $p=.347$), and strict-disciplinary relationship ($r=.076$, $p=.360$). While the relationship between the uncontained relationship and age was negatively significant ($r=-.293$, $p=.000$), it was positively significant between satisfaction focus and age ($r=.234$, $p=.004$). In other words, while uncontained relationship scores decrease, satisfaction focus scores increase along with age. Accordingly, high scores on uncontained relationship suggest that young mothers cannot completely satisfy their children's needs.

Pearson product-moment correlation analysis was conducted for the relationship between the containing function scores of mothers and the number of children, and the findings were presented in Table 6.

Table 6*Relationship between Mother's Containing Function Scores and the Number of Children*

	Containing Functions (Total)	Sensitivity to Separation - Anxiety	Relationship with Spouse	Uncontained Relationship	Satisfaction Focus	Strict - Disciplinary Relationship
Number of children	r	.136	.157	-.124	-.091	.193*
	p	.098	.057	.132	.268	.019
	n	149				
	<i>p</i> < .05*					

Pearson product-moment correlation analysis was performed to search for a significant correlation between the containing function scores and the number of children. The result of the analysis indicated no significant relationship between the total containing function scores and the number of children ($r = .136, p = .098$). No significant relationship was found for sensitivity to separation - anxiety ($r = .157, p = .057$), relationship with a spouse ($r = -.124, p = .132$), and uncontained relationship ($r = -.091, p = .268$). However, a significant positive correlation was observed between the satisfaction focus ($r = .193, p = .019$) and strict-disciplinary relationship ($r = .167, p = .042$) and the number of children. As the number of children increases, an increase occurs in the scores for the satisfaction focus and strict-disciplinary relationship, which suggests that mothers with multiple children become insensitive to the children's needs and wishes, and bend their rules showing more tolerance.

To test for differences in terms of maternal education, a one-way analysis of variance (ANOVA) was carried out and the findings were given in Table 7.

Table 7*Changes in Containing Functions of Mothers by Educational Background*

	Educational Background	n	Mean	Std. Deviation	F	p	Dunnett's C.
Containing Functions (Total)	Primary school (1)	4	116.74	14.78	14.052	.000*	1-3,
	Secondary School (2)	3	115.00	9.98			1-4,
	High School (3)	2	106.25	9.23	2-3,		
	Bachelor's or Higher (4)	3	100.83	12.24	2-4		
Sensitivity to Separation	Primary school (1)	4	43.00	9.90	4.786	.003*	2-3,
	Secondary School (2)	3	43.84	4.79			2-4

n – Anxiety	High School (3)	3	38.87	5.80			
	Bachelor's or Higher (4)	31	38.64	7.00			
Relationship with Spouse	Primary school (1)	4	12.36	4.83	4.462	.005*	1-2
	Secondary School (2)	3	16.37	6.14			
	High School (3)	3	12.92	4.48			
	Bachelor's or Higher (4)	31	15.54	7.31			
Uncontained Relationship	Primary school (1)	4	19.97	3.60	10.690	.000*	1-4, 2-4, 3-4
	Secondary School (2)	3	20.84	2.11			
	High School (3)	3	21.35	3.50			
	Bachelor's or Higher (4)	31	17.38	2.45			
Satisfaction Focus	Primary school (1)	4	18.89	3.38	15.223	.000*	1-2, 1-3, 1-4
	Secondary School (2)	3	14.75	5.04			
	High School (3)	3	15.10	2.23			
	Bachelor's or Higher (4)	31	14.03	3.58			
Strict - Disciplinary Relationship	Primary school (1)	4	22.51	5.44	17.183	.000*	1-2,3-4, 1-3, 1-4, 2-4
	Secondary School (2)	3	19.18	5.17			
	High School (3)	3	18.00	3.84			
	Bachelor's or Higher (4)	31	15.22	2.71			

$p < .05^*$

ANOVA test was conducted to find out whether the scores on containing functions differed according to the educational background of mothers. As can be seen in Table 7, the total score on containing functions differed based on the educational background of the mothers, $F(3,145) = 14.052, p = .000$. It was observed that mothers with primary school education had higher containing function scores; their containing function remained low, compared to mothers with a master's degree. In addition, sensitivity to separation-anxiety ($F(3,145)=4.786, p=.003$), relationship with spouse ($F(3,145)=4.462, p=.005$), uncontained relationship ($F(3,145)= 10.690, p=.000$), satisfaction focus ($F(3,145)=15.223, p=.000$), and strict-disciplinary relationship

($F(3.145)=17.183$, $p=.000$) also indicated variance in terms of the educational background of the mothers. Dunnett's C, one of the multiple comparisons (post-hoc) tests, was employed to reveal which category of the independent variable resulted from the variance.

Concerning the sixth research question, an independent samples t-test was performed and the results were presented in Table 8.

Table 8

T-Test Results for the Changes in Mother's Containing Functions concerning Employment Status

Variables	Employment Status	n	Mean	St. Deviation	t	p
Containing Functions (Total)	Employed	40	104.55	11.91	-3.260	.001*
	Unemployed	109	112.43	13.47		
Sensitivity to Separation - Anxiety	Employed	40	37.60	5.84	-3.590	.000*
	Unemployed	109	42.51	7.89		
Relationship with Spouse	Employed	40	14.75	6.62	.907	.366
	Unemployed	109	13.77	5.52		
Uncontained Relationship Satisfaction	Employed	40	19.02	3.19	-2.128	.035*
	Unemployed	109	20.33	3.39		
Focus Strict - Disciplinary Relationship	Employed	40	15.00	4.11	1.819	.071
	Unemployed	109	16.36	4.04		
	Employed	40	18.17	4.83	-1.313	.191
	Unemployed	109	19.44	5.34		

$p < .05^*$

The independent samples t-test was used to see whether the containing functions of parents showed variance according to their employment status. The result indicated that the total containing function score differed significantly based on employment status, ($t(147)=-3.260$, $p=.001$). The scores of working parents are lower than those of non-working ones. Accordingly, working parents have higher levels of containing functions. Additionally, significant differences were found in favor of working parents in sensitivity to separation - anxiety ($t(147)=-3.590$, $p=.000$), and uncontained relationship ($t(147)=-2.128$, $p=.035$).

Discussion

In this part, the findings related to the main purpose and research questions are discussed and interpreted in line with the relevant literature. No significant relationship was observed between children's playfulness scores and the total containing function scores of the mothers, which indicates their lack of containing functions. However, a positive significant relationship was found between the sensitivity to separation - anxiety and children's playfulness scores. A significant and

negative relationship was found between the relationship with spouse and children's play tendencies. In other words, when mothers can establish better communication with their spouses, their children are more able to participate in and maintain playing. No significant association was found between children's playfulness and uncontained relationship, satisfaction focus, and strict-disciplinary relationship. The present research is a pioneering one conducted in Turkey on this subject. In reviewing the literature, there are several studies examining the relationships between children's different developmental areas and skills and the containing functions of parents (Direk, 2021; Ogelman & Topaloğlu Çiftci, 2014; Yolcu & Akşamli, 2020; Zabcı & Erol, 2021). However, the research to date has not focused on the relationship between children's disposition to play and containing functions of mothers.

Secondly, a positive significant association was found between the total scores of children on containing function and their aggressive tendency scores. It was observed that children's aggression levels went up along with the total containing function score, which indicates the mother's lack of containing function. In the literature, there are several studies with similar findings. Gülenay (2019) reported that the total containing function scores in mothers of children with conduct disorder were significantly higher than those of mothers with typically developing children. Gülkanat (2019) argued that children are more likely to display aggressive symptoms when their mothers physically interfere with them and cannot adequately perform their containing functions. Our findings are also supported by the study undertaken by Direk (2021) reporting that children behave less aggressively due to the increase in the containing functions of the mother.

No significant connection appeared between the relationship with the spouse and the children's aggressive tendencies. A study by Gülenay (2019) reached different conclusions, finding that the scores for the relationship with spouse among mothers of children with conduct disorder were significantly lower than the scores of mothers with typically developing children. Sezer's (2006) comparative study showed that negative relationships and arguments between parents with children showing symptoms of conduct disorder increase the level of aggressive behaviors in children.

A negative significant relationship was found between sensitivity to separation - anxiety and children's aggressive tendencies, which supports that children tend to show more aggressive behaviors when their mothers do not mind or worry about separating from them. A study by Gülenay (2019) found a positive relationship between sensitivity to separation - anxiety scores and the likelihood of exhibiting conduct disorder symptoms in children. Additionally, Berk (2013) argues

that parenting behaviors that negatively affect moral internalization and self-control (such as withdrawal of love, the threat of using force, negative comments and emotions, physical punishment, and inconsistent discipline) are linked to aggression. Coleman and Karraker (1998) reported that low parental self-efficacy is related to problem behaviors in children, the perception of the child as problematic by the mother, and ineffective coping strategies in parenting roles. A study conducted by Glaser (2000) found that parents with a high perception of self-efficacy have healthier communication with their children and they can provide better childcare. These results are in agreement with our findings.

A positive significant relationship was found between children's aggressive tendency and the containing functions of uncontained relationship, satisfaction focus, and strict-disciplinary relationship. Likewise, Gülenay (2019) found that mothers of children with conduct disorder had higher scores than those with normally developing children in the uncontained relationship. It was also observed that these mothers scored significantly higher than the mothers with typically developing children in the dimension of satisfaction focus, and the presence of conduct disorder in children was found to have a significant and positive relationship with the containing function scores of mothers in the strict-disciplinary relationship.

Thirdly, it was seen that play tendencies did not significantly predict containing functions of mothers, but aggressive tendency scores of children did. Another analysis found a negative and significant relationship between mothers' maternal education levels and containing function scores. In other words, higher education levels mean lower containing function scores but better containing functions. These findings accord with earlier observations in the literature. Direk (2021) concluded that the containing function levels of mothers differed in terms of their educational background, and high school graduates had lower scores than those with a master's/doctoral degree. In addition, the relationship with the spouse, sensitivity to separation - anxiety, strict-disciplinary relationship, uncontained relationship, and satisfaction focus also differed according to the educational background of the mothers. Our study showed that primary school graduates received high scores on the sensitivity to separation - anxiety, whereas Yolcu and Düşünceli (2020) reported different findings that university graduates achieved higher scores on sensitivity to separation - anxiety. Another result we obtained was that the scores for the satisfaction focus were higher in high school graduates than in those with a master's/doctoral degree. It can therefore be suggested that higher levels of education increase the level of satisfaction focus. In contrast to Yolcu and Düşünceli (2020), we found that the level of

satisfaction focus among mothers with a primary school degree was lower than that of mothers with a master's degree.

The present study also found that the total scores for containing function differed significantly according to the employment status of mothers in favor of working parents. Similarly, Jackson and Scheines (2005) reported a relationship between employment status and self-efficacy perceptions in mothers, which supports our finding. In our study, no significant correlation was observed between the containing function of mothers and their age. Again, no significant association was found for sensitivity to separation - anxiety, relationship with spouse, and strict-disciplinary relationship. While there was a negative significant relationship between uncontained relationship and age, a positive significant relationship was found between satisfaction focus and age. As an example of evidence supporting these findings, Kadan (2010) reported that children's physical and verbal aggressive behavior increased as the education level of the mother and father decreased, and Şehirli's (2007) study showed lower educational status in mothers leads to increased maladaptive behaviors in children. In the study conducted by Gözükırmızı (2019), a statistically significant relationship was found between children's behaviors of anger, aggression, and maternal education levels.

No significant relationship was found between the containing function scores of mothers and the number of children. Likewise, there was no significant connection concerning sensitivity to separation - anxiety, relationship with spouse, and uncontained relationship. However, there were significant positive relationships between the number of children and the dimensions of satisfaction focus and strict-disciplinary relationship. It was seen that mothers with multiple children had higher scores on satisfaction focus and strict-disciplinary relationships. This shows that these mothers are likely to be insensitive to their children's wishes and display carefree attitudes while setting limits.

Conclusion and Suggestions

This part of the study includes the findings of the research and recommendations for future work. Carried out to determine to what extent containing functions of mothers affect children's aggressive impulses and play tendencies, the present study found that containing function levels had no effect on children's playing tendencies, but as expected, they were important and highly effective in children's display of aggressive behaviors. Additionally, the education level of the mother was seen to be quite decisive in the containing function. In light of this finding, it is very important to plan and organize education programs for mothers to ensure that they can learn how to improve their containment of children and to be aware of these characteristics. No significant relationship was found between the age and number of

children and the overall containing function levels, but significant results were seen in the dimensions of the containing function scale. More research would help establish a greater degree of accuracy on this matter. Another significant result is that the containing function levels of working mothers are higher than those of non-working mothers. In addition, children's play tendencies did not significantly predict mothers' containing functions, but the scores of children's aggressive tendencies significantly predicted the scores for containing functions. We have not encountered any studies examining the relationship between playfulness and aggression, and it is thought that including this correlation in future studies on similar subjects and also extending them to the paternal function will contribute to the literature.

Ethics Committee Approval: *This research is carried out with permission based on the decision numbered 01/15 and dated 05.01.2023 of the Non-invasive Research Ethics Committee of Selcuk University Faculty of Health Sciences.*

Conflict of Interest: *The authors declare that they have no conflict of interest.*

Author's Contribution: *Through the division of labor and solidarity, both authors have contributed fairly.*

References

- Bandura, A. (1971). *Social learning theory*. General Learning Press.
- Barnett, L. A. (1990). Playfulness: Definition, design and measurement. *Play & Culture, 31*, 319-336.
- Berk, L. E. (2013). *Çocuk gelişimi*. (A. Dönmez, Çev.). İmge Kitapevi Yayınları.
- Bion, W. R. (2015). Learning from experience (T. Güvenir, Trans.). Bağlam Yayıncılık. (Original work published 1962)
- Bowlby, J. (1982). *Attachment and loss*. Basic Books Inc.
- Bronfenbrenner, U. (1989). Ecological systems theory. In R. Vasta (Ed.), *Annals of child development- Six theories of child development: Revised formulations and current issues*. (pp. 187-249). Conn.
- Brook, J. S., Lee, J. Y., Finch, S. J., & Brown, E. N. (2012). The association of externalizing behavior and parent-child relationships: An intergenerational study. *Journal of Child and Family Studies, 21*(3), 418–427. <https://doi.org/10.1007/s10826-011-9493-9>
- Carver, C., & Scheier, M. (1998). *Perspectives on psychology*. Cambridge University Press.
- Coleman P. K., & Karraker K. H. (1998). Self efficacy and parenting quality findings and future applications, *Developmental Review, 18*(1), 47-85. <https://doi.org/10.1006/drev.1997.0448>

- Direk, S. (2021). *3-6 yaş okul öncesi çocukların sosyal yetkinlik saldırganlık ve kaygı düzeyleri ile annelerinin kapsayıcı işlev düzeyi arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Erikson, E. (1950). *Childhood and society*. Norton Company Ltd.
- Freud, S. (1905). *On sexuality: Three essays on the theory of sexualit*. Penguin Books.
- Freud, S. (1914). *On Narcissism: An introduction*. Yale University Press.
- Glaser, D. (2000). Child abuse and neglect and the brain-A review. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41(1), 97-116. <https://doi.org/10.1111/1469-7610.00551>
- Gözükırmızı, E. (2019). *Okul öncesi çocukların sosyal etkinlik becerileri ve davranış sorunları ile annelerinin obsesif inanışları arasındaki ilişki*. [Yüksek lisans tezi, Gelişim Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Gülenay, N. S. (2019). *Davranım bozukluğu belirtileri gösteren çocuklarda annenin kapsayıcı işlevi ve babasal işlevlerin değerlendirilmesi*. [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Gülkanat, G. (2019). *Aile içi şiddet mağduru annelerin kapsayıcı işlevleri ile çocukların depresif semptomları ve saldırgan davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Jackson, A. P., & Scheines, R. (2005). Single mothers' self-efficacy, parenting in the home environment and development in the two-wave study, *Social Work Research*, 29(1), 7-20.
- Kadan, G. (2010). *Okul öncesi dönem çocuklarında (4-6 Yaş) saldırganlık davranışını etkileyen faktörlerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Kapısız, Ö., & Karaca, S. (2008). Behavioral problems in early childhood period and the role of psychiatry nurses. *G.O.P Taksim E.A.H. JAREN / Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi*, 4(2), 112-119.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayıncılık.
- Kaynak, K. B., Kan, A., & Kurtulmuş, Z. (2016). Development of aggression tendency scale for 36-72 months-old children. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 1457-1474. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9385>
- Keleş, S., & Yurt, Ö. (2016). An investigation of playfulness of pre-school children in Turkey. *Early Child Development And Care*, 187(8), 1372-1387. <https://doi.org/10.1080/03004430.2016.1169531>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>

- Ogelman, G. H., & Topaloğlu Çiftci, Z. (2014). Monitoring the relationships between social competence, aggression, anxiety levels of 4-5 year old children and their mother and father's parental perceptions of self-efficacy. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 241 - 271. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2014.14.1-5000091511>
- Oktay, A. (2007). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem*. Epsilon Yayıncılık.
- Öztürk, N. (2008). *Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Padar, P. (2011). Düşünmeyi düşünmek: Bion düşüncesine kısa bir giriş. *Yansıtma Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi*, 16, 123-132.
- Parman, T. (2003). *Bir psikanalist: Wilfred Ruprecht Bion. Psikanaliz yazıları*. Bağlam Yayınları.
- Parsak, B., & Kuzucu, Y. (2020). The mediator role of empathy and social skill of children in the relationship between parental attitudes and aggression of preschool children. *Humanistic Perspective*, 2(3), 347-374. <https://doi.org/10.47793/hp.778702>
- Polman, H., Orobio de Castro, B., Koops, W., Van Boxtel, H. W., & Merk, W. W. (2007). A meta-analysis of the distinction between reactive and proactive aggression in children and adolescents. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 35, 522-535. <https://doi.org/10.1007/s10802-007-9109-4>
- Serbin, L., & Karp, J. (2003). Intergenerational studies of parenting and the transfer of risk from parent to child. *Current Directions in Psychological Science*, 12(4), 138-142. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.01249>
- Sezer, Ö. (2006). Okul öncesi dönemde bulunan çocuklarda sık rastlanan uyum ve davranış bozuklukları ve bu bozukluklara ilişkin öğretmenlerin görüşleri. *Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi 1. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi Bildiri Kitabı*, 3. Cilt, (s. 280-293) içinde. YA-PA Yayınları.
- Şehirli, N. (2007). *Çocuk davranışları değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı değişkenlere göre incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Taşkın, L. (1997). *Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği*. Sistem Ofset Matbaacılık.
- Trawick-Smith, J. (2013). *Early childhood development: A multicultural perspective*. Pearson Education.
- Tunçeli, H. İ., & Zembat, R. (2017). The importance and assessment of early childhood development. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3, 1-12. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ekvad/issue/31101/337390>
- Turner, K. M. T., & Sanders, M. R. (2006). Dissemination of evidencebased parenting and family support strategies: Learning from the triple positive parenting program system approach. *Aggression and Violent Behavior*, 11(2), 176-93. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2005.07.005>

- Tüzün, O., & Sayar, K. (2006). Attachment theory and psychopathology. *Düşünen Adam Dergisi*, 19(1), 24-39. <https://www.bibliomed.org/mnsfulltext/43/2242010174219-1-4.pdf?1693311589>
- Van Ijzendoorn, M. H. (1992). Intergenerational transmission of parenting: A review of studies in nonclinical populations. *Developmental Review*, 12(1), 76-99. [https://doi.org/10.1016/0273-2297\(92\)90004-L](https://doi.org/10.1016/0273-2297(92)90004-L)
- Webster-Stratton, C., & Reid, M. J. (2004). Strengthening social and emotional competence in young children-The foundation for early school readiness and success, Incredible years classroom social skills and problem-solving curriculum. *Infants and Young Children*, 17(2), 96-113. https://depts.washington.edu/isei/iycc/stratton_17_2.pdf
- Yolcu, M. N., & Düşünceli, B. (2020). 60-72 aylık çocukların dikkat becerisinin ve ebeveynin kapsayıcılık işlevlerinin eğitim düzeyine göre incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 89-107. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaefd/issue/56009/726713>
- Zabcı, N., Erol, E., & Şimşek, Ö. F. (2018). Development study of parental child containing function. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 8(51), 190-212. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/632236>
- Zabcı, N., & Erol, E. (2021). Relationship between depressive symptoms of children 3-7 years and the containing functions of their moms. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 8(3), 510-534. <https://doi.org/10.31682/ayna.870299>